

איגוד לשכות המסחר

ארגון העסקים הגדול בישראל

כך פושטת הרגולציה וחונקת את המגזר העסקי בישראל

פברואר 2018

if you have ten
thousand regulations
you destroy
all respect for
the law

Winston Churchill

תוכן עניינים:

04
עודף הרגולציה במספרים
והמשמעויות הכלכליות
למגזר העסקי ולמשק

06
תקציר החלטת ממשלה 2118
להפחתת הנטל הרגולטורי
וחוסר ישומה בפועל

10
תוכנית 6 הנקודות של
איגוד לשכות המסחר
לטיפול בשטף הרגולציה

עודף הרגולציה במספרים והמשמעויות הכלכליות למגזר העסקי ולמשק

פיליזציה של תחום הניהול העסקי:

מעסיק עלול להיות מואשם במעל 1,000 עבירות פליליות בהקשר לפעילותו העסקית - מעשה או מחדל.

- בתחום דיני העבודה מעל 200 עבירות פליליות; בין השנים 2011 - 2013, נוספו 60 עבירות פליליות חדשות לספר החוקים.
- בתחום הגנת הסביבה מעל 700 עבירות פליליות; בתקופה של שנתיים ימים, נוספו עוד 65 עבירות פליליות חדשות בתחום הגנת הסביבה.

שיגעון החקיקה הפרטית:

- משנת 1999 ועד שנת 2016, הוצעו 23,819 הצעות חוק פרטיות - מקום ראשון בכל העולם.
- הצעות חוק שהונחו והצעות חוק שהושלמו מיום כינונה של הכנסת ה-20, ועד ליום 22.3.2017 (פחות משנתיים):

פרטיות	מטעם הממשלה	מטעם ועדות הכנסת	
4,163	234	21	הצעות חוק
109	189	16	הפכו לחוקים

הרגולציה העודפת מכה בישראל בעוצמה במדדים השוואתיים בינלאומיים:

- ישראל ממוקמת במקום 54 במדד קלות עשיית העסקים (DOING BUSINESS) של הבנק העולמי אחרי רואנדה, קזחסטן ובלארוס.
- ארגון ה-OECD קבע בינואר 2016, כי ישראל היא המדינה שבה אסדרת שוק המוצרים היא הקשה ביותר מבין 35 מדינות הארגון.

הרגולציה העודפת משיתה עלויות בלתי נחוצות על המגזר העסקי:

- חלק מהעלויות הנדרשות להתמודדות עם הרגולציה (על פי סקר שערך איגוד לשכות המסחר עם חברת SQ מחודש דצמבר 2016)

מספר עובדים מועסקים	עלות התמודדות עם הרגולציה
עד 10 עובדים	3,750 ₪ בחודש בממוצע
11-20 עובדים	7,500 ₪ בחודש בממוצע
מעל 20 עובדים	15,000 ₪ בממוצע

תקציר החלטת ממשלה

מספר 2118, מיום 22.10.2014

(הנוסח המלא קיים בפרסומי מזכירות הממשלה)

החלטה 2118: הפחתת הנטל הרגולטורי"

ביום 22.10.2014 קיבלה ממשלת ישראל את החלטה מס' 2118, אשר תכליתה ועניינה הפחתת הנטל הרגולטורי בישראל.

ההחלטה מחולקת ל-3 חלקים:

1 חלק ראשון הגדרות (רשימה חלקית)

רגולציה - חוק או תקנה בת פועל תחיקתי המהווה כלל התנהגות מחייב במסגרת פעילות כלכלית או חברתית, ושהוא בר אכיפה על ידי רשות מינהלית מוסמכת לפי דין. למען הסר ספק, חקיקה בתחום המסים והטלת אגרות או שינויים בשיעורן אינן בגדר רגולציה לעניין החלטה זו.

רגולטור - כל רשות מינהלית בממשלה המוסמכת ליזום או לקבוע רגולציה ו/או לתת היתרים, רישיונות וכיו"ב מכוחה ו/או להוציא הוראות מינהליות לשם יישומה, בין אם סמכות זו הוענקה לה מכוח חוק ובין אם הואצלה לה מבעל הסמכות על פי חוק.

עלות הביורוקרטיה - העלות הישירה הנובעת מתהליכי העבודה מול הרגולטור כגון חובות דיווח, הגשת בקשות וטפסים, קבלת היתרים, זמני המתנה וכו'.

התאמת הדרישות הטכניות - התאמת הדרישות הטכניות המוטלות על יבוא או ייצור טובין לפי צו יבוא חופשי או לפי כל דין אחר, למקובל בשווקים משמעותיים בעולם, למעט בנסיבות מיוחדות בשל קיומם של תנאים ייחודיים למדינת ישראל.

הפחתת הנטל הרגולטורי - הפחתת עלות הביורוקרטיה, הפחתת עלות העמידה בדרישות הרגולציה והתאמת הדרישות הטכניות.

2 חלק שני "החלטה בדבר הפחתת הנטל הרגולטורי הקיים"

עד ליום 31.3.2015 יכין כל משרד תכנית חומש להפחתת הנטל הרגולטורי, במסגרתה תיקבע רשימת הרגולטורים שלגביהם תיושם תכנית להפחתת הנטל הרגולטורי בכל אחת מהשנים.

2015-2019 (להלן: "תכנית החומש"). תכנית החומש תכיל את כל הרגולטורים המופיעים בספר הרגולטורים הממשלתי.

החל משנת 2014, עד יום 31.12 בכל שנה, יכין ויפרסם כל משרד תכנית מפורטת שתבוצע בשנה העוקבת, להפחתת הנטל הרגולטורי ביחס לרגולטורים שנקבעו לה בתכנית החומש (להלן: "התכנית השנתית").

בכל הנוגע לעלות הביורוקרטיה, התכנית השנתית תגרום להפחתה של 25% בעלות הביורוקרטית המצרפית של הרגולטורים הכלולים בה.

תכנית החומש והתכניות השנתיות תגובשנה לאחר קיום שיח עם המגזר העסקי והמגזר שלישי, ובתיאום עם משרד ראש הממשלה.

החל משנת 2016, עד יום 31.3 בכל שנה, יפרסמו המשרדים דוח אשר יפרט את ביצוע התכנית השנתית ותכנית החומש בשנה החולפת, לרבות פירוט הנטל הרגולטורי שהופחת (להלן: "הדוח השנתי").

3 חלק שלישי הערכת השפעות רגולציה חדשה

RIA - (Regulatory Impact Assessment)

להטיל על כל רגולטור, בבואו לקבוע רגולציה חדשה, לשקול, בכפוף לתכלית הרגולציה ובמסגרת השיקולים המדריכים אותו על פי החקיקה המסמיכה ועל פי כל דין, גם בחירה בחלופה המפחיתה את הנטל הרגולטורי, ומבלי לגרוע בכלליות האמור, לפעול כלהלן:

א. להגדיר:

1. תכלית ברורה לרגולציה, בהתאם לשיקולים המדריכים את הרגולטור על פי החקיקה המסמיכה.
 2. את הצורך להתערבות רגולטורית להשגת תכלית זו.
 3. את הערכת התועלות הצפויות מהחלת הרגולציה.
- ב. להפחית, במקרים המתאימים, את השימוש בחובת קבלת היתר מראש באמצעות קביעת כללים מחייבים, ברורים וודאיים הנאכפים בדיעבד, לרבות באמצעות רגולציה עצמית, והכל בכפוף לאפשרויות אכיפה ופיקוח אפקטיביות, מרתיעות ויעילות כלכלית.
- ג. לחשב את הנטל הרגולטורי הצפוי מהרגולציה, בהתחשב במידע שבפניו.
- ד. לצמצם חפיפות וסתירות של הרגולציה עם רגולציות אחרות.
- ה. לצמצם את הפגיעה באינטרסים ציבוריים נוספים עקב הרגולציה.
- ו. ליצור בהירות, ודאות ועקביות למפוקחים בכל הנוגע להוראות הרגולציה, אופני הפיקוח על קיום הוראותיה ודרכי אכיפתה, תוך הנגשת מידע זה.
- ז. לקיים שיח עם בעלי עניין ככל האפשר, זאת בנוסף על חובת השימוע הקבועה על פי דין, ככל שישנה.
- ח. ליישם סעיף זה על פי הנחיות המדריך הממשלתי להערכת השפעות רגולציה.
- ט. להכין דוח מלווה להכנת הרגולציה ובו יפורט המידע בקשר לביצוע האמור לעיל (להלן: "הדוח להערכת השפעות רגולציה").
- י. הדוח להערכת השפעות רגולציה יפורסם החל מיום 1.1.2016:
1. בקשר להצעת חוק ממשלתית עם פרסום תזכיר החוק;
 2. בקשר לחקיקת משנה, טרם אישור חקיקת המשנה על ידי השר הרלבנטי, או טרם העברתה לאישור הוועדה הרלבנטית בכנסת, ככל שחקיקת המשנה טעונה אישור כאמור, או עם פרסום טיוטת חקיקת המשנה לעיון הציבור, והכל לפי העניין והמוקדם.
- השר הממונה על הרגולציה יהיה רשאי לפטור את משרדו מחובת הליך הערכת השפעות רגולציה במקרה שבו השפעת הרגולציה על המפוקחים או על אינטרסים ציבוריים אחרים היא זניחה.

היישום הלוקה של החלטת ממשלה 2118:

חקיקה שעברה מאז החלטת ממשלה 2118 בעניין ה-RIA:

- 22 חוקים רגולטורים ביוזמת הממשלה המכבידים על המגזר העסקי.
- 19 חוקים רגולטורים שמקורם בהצעות חוק פרטיות, המכבידים על המגזר העסקי.

רגולציה נוספת שעברה

- מעל 1,000 הוראות רגולטוריות בתחום הפיננסים (הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות ערך והממונה על שוק ההון).
- מעל 40 תקנות, חוזרי מנכ"ל, צווים, נהלים והוראות אחרות בנות פועל תחיקתי (חלות על מספר בלתי מסוים של אנשים ובנוסף משנות נורמה משפטית).

רגולציה בתחום הגנת הצרכן:

- משנת 2000 ועד שנת 2017 בוצעו בחוק הגנת הצרכן 41 תיקוני חקיקה ובנוסף הותקנו מכוחו כ-17 תקנות.

הרגולציה שבפתח:

- כ-45 הצעות חוק, תקנות והוראות חוק אחרות בנות פועל תחיקתי, נמצאות בצנרת הליך החקיקה או לקראת פרסום.

תוכנית שש הנקודות של איגוד לשכות המסחר לטיפול בשטף הרגולציה

1 לפעול ליישום החלטת ממשלה 2118 מיום 22.10.2014, על שני חלקיה: פיקוח צמוד, המבטיח כי משרדי הממשלה אכן עומדים בתוכנית החומש של הפחתת הנטל הרגולטורי ב-5% כל שנה במשך חמש שנים; הקפדה יתרה, כי כל רגולציה חדשה תחויב לעבור בפועל דרך המסננת של ה-RIA: רגולציה שחמקה מקיום חובת ה-RIA לא תהווה יסוד לחקיקה חדשה.

2 החלת קיום חובת RIA גם על הצעות חוק פרטיות.

3 שיתוף פעולה עם המגזר העסקי ותוכנית משותפת להורדת יוקר המחייה בישראל.

4 הקפדה על איזון בין אחריות הצרכן לחובות המגזר העסקי.

5 השוואה בין הדרישות המוטלות על המגזר העסקי לבין אלו המוטלות על המדינה, כך שכל רגולציה שמבקשים להטיל על המגזר העסקי, תוטל ללא החרגות, גם על המדינה. אם המדינה תסבור, כי אין היא מסוגלת לעמוד באותה רגולציה, אין להחילה, באותו אופן, גם על המגזר העסקי.

6 הקפאת כל רגולציה נוספת לפרק זמן של 5 שנים, למעט רגולציה, שתוערך כחיונית לשמירה על בריאות הציבור, או בטיחותו וזאת על פי החלטה מיוחדת וספציפית של הממשלה.

כתיבה ועריכה: עו"ד שלומי לוי, סמנכ"ל משפט וממשל
עריכה והפקה: אגף דוברות והסברה

בית לשכת המסחר
רח' החשמונאים 84, תל אביב, 6713203
טל': 03-5631010
www.chamber.org.il